جدیده قوش رعت شعاتون

قازاقستان ورنالنق که‌ګه‌س کامیته‌تی‌مین ایماقتق ریاسه‌ب کامیته‌تنك ګازیتاسی

ه‌کبه‌کشی قازاق

ادیره‌سی: Оренбург, Ред. газеты „ЭНБЕКШИ КАЗАК"

№ 311

قازاقستاننك اکسپدای ساؤدا قوعامی
«کمیرتورسکدنك»
باسقارماسی قوعامنتك اکسپدلی مؤشه‌لارین قؤلاتاندیرادی:
مایدنك 15 ننده ساعات 12 ده ورنبور قاله‌سنداورمسکی کوشه‌سی № 16 باسقارمانك ؤینده

اکسپدلی مؤشه‌لردك جالپی جیلیسی جاسالادی.

کؤن تارتیبی:

1. باسقارمانك وتکن جیل نشنده استاکان جؤمسنار تؤزؤرالی‌یی‌یی.
2. قوعامدی قایتا قؤرؤ تؤزؤرالی باسقارمانك بایاندامامی.
3. ؤستانبی وزگرتؤ.
4. باسقارما مین تکسه‌ریؤشی کمیسه‌یی قایتا سایلاؤ.
5. اعتماعی نستر.

کمیرتورنك باسقارماسی.

بؤگؤنگی ساندا.

ایماقتق پارتیا کامیته‌تنك جیلیسی
- مرقسانك 3-ننشی که‌کمستر سه‌یزی تؤزؤرالی ؤکمت باسنداعی ازامانتارصك پکمری.
- ریگده که‌کس ؤکمه‌تنه قارسی جیلیسی.
- مؤسالین بولاشاق سوعس تؤزؤرالی.
- که‌کس قؤریلیسی تؤزؤرالی ماجلیس.
- باشقورتستان سایلاؤی.

ایماقتق پارتیا کامیته‌تنك جیلیسنا.

بؤگؤن پارتیانك ایماقتق کامیته‌تنك تولیق (پلنؤم) جیلیسی اشلمالی ونیر. بؤل جیلیس کوپ ماسه‌لالردی قوزعاب، کوپ جؤمسنك بتتن بولگمایدی. ه‌ملی بر جه‌ندین کیین اشلمالی ونیرعان جالپی قازاقستان که‌کستر تؤبینك الدندا بولماندیغان ایماقتق کامیته‌تنك بؤل جیلیسی ونه ماکیردی، آریقی بولؤ تیس.

بؤدان بر جیل بؤرین قازاقستاندا قازاق کاسؤیسه‌ورنك سانی التی جؤز بولسا، بیمل تورت میکیان اسب ونیر. سوندا مندان پارتیانك سایاسی سالماغی‌دا کؤتریلدی ونك بر جاعندا سوکمی بر جیلدنك نشنده جاستار ؤیمی‌دا کوریمؤگه ایالدی. ماکاجؤرتشلقتا ؤیتقی جاسار ار اراستان شما باستاماندن کوبتك کؤزی کوریمیؤنو.

سونی‌مین قازاقستاندا کاسؤیس پارتیاسینك سانی‌مین قابات ساپاسی‌دا ماکیردانؤ، اینالماغی‌داؤسز ارسه.

دؤرتس‌نه‌کیز ورنیعسب، ؤزؤنؤ چول باستالدی، بر نؤزؤماکمین بتت السی ندی وسی مین ناکمری باسسه جؤره بیرمك، بؤمان بیزدنك سه‌ بیرك که‌کمس ؤکمه‌تنك دوستاری ؤسؤیلنیسه، دؤسپاندارى کؤیماه‌تؤن زیان‌ندی نؤؤیب کمندی.

قازاقستاندغی کاسؤیستردنك مندمکی مندمتی: - تؤزؤلمگن جولدنك بتتن اشؤ، ار نارسنی ؤز انی مین اتاب، ار بیرسکه اسمراق، اشمراق قلسب ؤجون جویا سلنؤ.

بالاچی شارنؤادلنق ماسه‌لالرگه، قانیق اعارتؤ، که‌کمس قؤریلیسی سه‌لیتی، جؤمستارما، جالپیستان الماق، کاسؤیس پارتیاسینك تؤز قارامی انده قاشان بلگه‌لنه‌جه‌رلرده بؤلماسه‌لردنك ماعناسی‌مس جؤزنده، قالای ورندایمز دکمن ترتیبه‌بوا ؤ کمرك. قازاقستانك قنزمه‌تکمرلری ؤلکمن سایسه‌تنك تامؤرشمسی بولماي‌اق، ؤسنك، جؤمستنك کسمسی بولا الماه‌مراؤکنی. بزدگ ؤس کارمك ؤبز جؤمس قلسن دیب پارتیانك مل مین ادمی ارالاسترب نویمان ایتارامز.

بؤ کؤنگی اشلمالی ونیرعان ایماقتق کامیته‌تنك مسنده بولاؤن مك ؤلکمن ماسه‌لمسی وسی ایماقتق کامیته‌تنك مؤشه‌لری ؤستنك، جؤمستنك کمره‌کتکمن ؤعنسا، کوب نارسه اق وزنمن ؤوزی شغلده‌دی.

بیمل قستان بری کوبتك ورتاسنا تاسناب وتیرعان پارتیانك ؤرانی «بیتکنی اؤیلما بؤر» ده‌کمن بؤل ؤرانتك تؤبکی ته‌گؤزی - ه‌کبه‌کشی قالنك بؤقارانك قامین قاراسترب، سونك کمره‌کمن تاؤیب، جوعین بزده ده‌کمن ؤسوز. ه‌کبه‌کشی قالنك بؤقارا مین جؤمسکمر تابی بیراسب وتیرب قانا جاتکی تؤرمس جاسای الادی - ده‌کمن لنین. اینتنك بؤل وسیتی ؤبزدنك ماکیکی جوباسز.

قازاقستاننك ازبرگه ازعاتای جؤمسکمر تابین کؤشه‌بؤ، ولاردی تاریبه‌لؤ - کاسؤیس پارتیاسنك ؤبرنشی مندمتی، جؤمسکمر مین ه‌کبه‌کشی بؤقارا براسب وتیرب‌تا قازاقستان ؤمیرین ؤورکمیتدی، بؤل ؤکؤی بیراسکمین جاردمه‌نا ؤس ونسه‌دی، اشلمالی ونیرعان ایماقتق کامیته‌تنك جیلیسی بؤل ماسه‌لکده‌ونه موته تارارین سلؤ تیس.

جیلیستك ه‌کبه‌کی جه‌سنی بولسه، بیگلك سمك سه‌گز

بؤگؤنگی ساندا.

ایماقتق پارتیا کامیته‌تنك جیلیسی
- مرقسانك 3-ننشی که‌کمستر سه‌یزی تؤزؤرالی ؤکمت باسنداعی ازامانتارصك پکمری.
- ریگده که‌کس ؤکمه‌تنه قارسی جیلیسی.
- مؤسالین بولاشاق سوعس تؤزؤرالی.
- که‌کس قؤریلیسی تؤزؤرالی ماجلیس.
- باشقورتستان سایلاؤی.

ریده جیلیسندا پیراسپیادا بار.

وسی کؤنی که‌کستر وداعنك کؤنی باتسنداعی ؤزاق ماله‌کدنه‌ر (آتیجا، ستوتیه، بالك، پیلاتایه، سه‌ؤتملار) جاسرین جیمین جاساب جاؤر. ماقسانتری ؤوز ارا بیریکب الماق، ؤزیلیب، رنی کمله، که‌کس ؤکمیتی‌مین جاؤلاسیاق، بؤل جیلیسه‌رین ونه‌جاسرین تؤتمیوتیرؤنك بشنده پیراسپیانیاؤده براعی ؤیلندی.

ه‌ریبونی ورنمان تایینرماق.

پیراسپیادا ه‌ریبونی قارسی‌جق، ه‌ریبو ورنمان تابسا، وسی کؤنگی شاقانتك ؤباری‌ده جولدلر بدی دیدی. انشا منستری که‌کنه‌مین کمتسه، ونك ورلنا دمونزیدنك ونیرسؤی ه‌ریبو کابینه‌تنك تؤرلاؤ ز دانا باسناعانی، [illegible] ؤکمه‌ت ورنمن رمسپؤبلیکالر بیرؤی تیس دیدی. رمسپؤبلیکالر بیرلیگی سولسن سولدار، ورتالق، سولسن ؤلتشه لاردنك بیرلیکمین نویی

کمن قارا تؤندار بؤلنك شعاردی

شق سلاباکتاك استرابسکی اؤهلتنداعی (کمن قنزمه‌تکمرلرنك ورتالمی) کمن قنزمه‌تکمرلری بؤلنك شعارماق. بولمکنی شعار دمب زاؤیت کلیبتنی قؤلی جاساب ونیر. بابشل کمسیشلر وداعی قوسلماعان. ابتلا مسیتب قارالاندا سول اؤداندا کمن قارؤشلاری‌نك 99 براتسنی بؤلمکمه قوسلب ونیر. بؤلنك 40 شاماني ؤلکمن کمسیب ورندلرندا، 16 زاؤیتنا جؤمس توقتدی. بؤلیکشلردنك ماناسی اقنی کوبیتیرمك.

قارا شارنؤادان جاؤابتی قنزمه‌تکمر.

تاتارستان ورتالق انقارؤ کامیته‌تی ورتالق انقارؤ کامیته‌تنك مؤشه‌سنه، قالق کمسیریه‌تنده قنزمه‌ت انقارانؤن 10 بارلیامسنردنك قنزسمن کمرگزیب ونیر.

جه‌رسؤؤ کمسیریه‌تنك قارا قارالاندا وسی کؤنی که‌کمس توبیراعندا 5123 بامه‌شکنتك 65 مك دسعتنده‌دی جه‌رکه‌یه بامه‌شکنتر شعارلماناان کمین سول جه‌رلر ؤتیمنی قارا شارنؤادا تارالنلب بر لمدی. بؤل جه‌رلر الدنگه‌بیرلمه‌ی بیرسزدمرگه بیرلمدی.

بیتنی اؤیلما قالای بؤرامز؟

ورس ملتنك ادامنك کؤبی قات تانیدی. شارنؤاسی نؤراقتی. سالت سانلسی قالیبه‌نؤلی. 2 3 ؤجؤز ؤؤبی بر جه‌رده. بیتنی ورس اؤیلما قارای بؤرماندا اؤیل کورنه قالادی. بیتنی اؤیل‌دا کوردی. شارنؤاسی نؤراقسز، سالت سانلسی قالیبه‌نؤلی بیتراب جاتقان قارا اؤیلما بیتنی بؤرماق اؤیل کورنمه‌ی بیتنی اؤیل کورمه‌ی؟ مکی تالای کورنده‌ی؟ کوریندمی‌ده.

سونده‌قتان قارا قنزمه‌تکمرلر نه اؤیلما بیت بؤرماندا، قاسنا بارب ؤتکلیب قیارؤ کمرك. اؤیلماك استی - ؤستنی، ؤتمر، ؤکتمسن قالیبه‌مای زه‌رتنؤ کمرك. بؤل ؤتمین: پاسا داؤرینده اؤیل قاندای جی. (شارنؤا: ساؤمت، کسیب تؤرلری، دمی سؤؤلنق سالتر ؤستمر نمین) (آتیزا جلمی ورکمه رجی تاؤیرتنه تاندای بولدی، جاکا شارنؤاسنی سایستی قاندای

ؤاقتنا ؤکمت داؤرینده ازامات سوعسی قنزادی. ؤالشه‌بکنمر، ه‌دکمن اتاق جر جارادی. که‌کستر اتلادی. کمدی قارانتك ؤیینك قاسندا ؤورت یمی قارالالی بار. 100-1000 قارالی بار بایلار سیرا سیرادی، جاسرادی، کمدیلرگه ؤولمب بیرمب قورادی. کمدی قازاق ؤرکمدی. ؤجون بلمنؤن مدك دمب تؤؤلاردی که‌کسکه مندیرمدی. که‌کسکه وتیرب العان قؤؤ. النم سالماسن کمدیگ سالادی. کمدیدنك تاؤی شاعاب ؤمیتی کمسلکماسی بولادی. ول اداراسلتما ؤشراب قیرلادی. قازناداان بیرگمن «کؤؤلیرؤز» ؤیورسك اؤیزندا کمدی.

قازاق دالاسنك وتکمن ؤمیری ؤمال وسی تؤرلا. وسی کؤنی که‌کس ؤکمه‌لی، کامؤیس ارتیاسی [illegible]

کیم ؤلدی، دمن ساؤلنق قالای، مه‌کمه جؤمستاری قالای، کاپه‌راتسیه قایدا بارا جاتیر، وقؤ نه تؤرده، ایك ته‌گیلگی نه بولمب جاتیر، جالشلار ؤیمداسؤی قالای، ؤکیلك قالای قورعالادی، جاستاردا نه منتؤ بار؟.. نامی وسی صیاقتی توتسان تومیز تؤیسنده‌وی بشنمؤ کمرك.

کؤبیرمه‌لك، ؤیمزدنك، بولیستمق پارتیا که‌کمس عارنؤا مه‌کمه‌لرنك، دارا قنزمه‌تکمرلرنك، دمم السنا اؤیلما قابتقان وقؤشی جاستاردنك، کارمشجورتالداردنك جاتایتؤن جات سایاسی‌ساؤنل بولنؤ کمرك، نابیریبه عه‌کمتؤن «لابیرل تورییاسی» بولؤی کمرك. ه‌لك بولما ماندا بولمس باسنا بر اؤیلدنك تؤرمیسین تاؤسا زمرتنمب، سؤؤرمین ؤؤسیریب المای. تؤرمان ؤاقتنامی بیتنی اؤیلما بؤرؤسیز. تلالا قنزدنك بیتمن ایتامز. بؤریب مؤنؤ لاتمالی جیاقتی بولیب جیقتی.

پارتیا تۆرمسی.

ورتالق پارتیا کامیته‌تینده.

قازاقستان باسپا ئموزی تۆرالی.

ورتالق پارتیا کامیته‌تی، قازاقستان باسپا ئموزیندەك كۆزەرگەن قالی تۆرالی ماسەلەسی قاراپ، باسپا ئموز تۆرمسین وگالتۆها قازلی بەجاردی. قاۋلىسىندا قازاق باسپا ئموزىندەگى كوپ كەمىستىكتەرى مەن پارتیا ورتالىغىنىڭ كەم باسشىلىق ەتۆلەرىن كورسەتتى. قازاق وقىعالارىنداعى ۇلتشىلدار ىدەنىڭ اسىرەلەرى گۆشەيتىپ بارا جاتقاندىعىن، قىزمەت كەرلەردىڭ كەۋدەسىن كورسەتتى.

وسى كەسىلىكتەردى جويۇ ئوشىن ورتالىق پارتیا كامیتەتى قازاقستان ايماقتىق پارتیا كامیتەتىنە: پارتیا جولى مەن باسشىلىق ەتۆدى كۆشەيتىپ، باسپا ئموزدا، پارتیالى قىزمەتكەرلەردى كوبەيتۆدى قوسقى، موتى مەن بەرگە پارتیاسىز قازاق رۋحانىلارىدا قىزمەتكەلەسىن، ئەبىرالى ەتەدى.

پارتیا باسشىلىغى چەتكەلدىگى بولسىن، جانا، كۆزۇرىس اشەپە، قازاقتان جاڭا زىتۆشىلار دايارلانسىن.

قازاقستان كازەتتەرىن ئەتەل جامىعىندا ماقالالاردىڭ ماگىنەزى جاڭا شىققاندا، قالىڭ ماڭگە جاقسىلىقتاۋها بەتىن تۆزەۋ كەرەك. كازەتتەردەن ماقالا وقىۋ قۇرالدارىنداعى نوعام جورىتىلسىن، ماڭىزدى شارۋا ادەبىيەتتەرىندەگى پىكىرى مەن باعىتىنا ايىرىقشا كوڭىل تويىلسىن كەرەك دەپتى.

ورتالىق بىلىما ئموز بولىمىنەن قازاق تىلىندە ار ئۇرلى سايەسى كىتابتار باسىلىپ شىعىپ تۇرۋى، لەنين ادەبىيەتتەرىنەن التىلان لەنين جولى تۆرالى جازىلعان ادەبىيەتتەر تەز باسىلىپ شىعىپ كەرەك ەتەدى.

پارتیا ۇياسىنداعى جۇمىسى.

(ورال گۇبەرنەسى)

مىڭ قىرمان، توراتىلىس، شىلى دەگەن بولىستار قىسقارتىلىپ ئىبىر بولىس بولىماناندى كەبىن اشىلعان بولىستىڭ پارتیا ۇياسى بار. ۇيا ئشىلى دەگەن قالادا تۇرادى. ۇيادا 6 مۇشە، 30 كاندىدات بار، بىرەۋى ايەل. قات تانىتۇنداعى 15. تالەماندارى پارتیانىڭ باسشىلىعى مەن كەرىپ وتىرعاندار. 20 شاقتىسى كەڭەس قىزمەتىندە. وزگەسى ئۇي شارۋا [illegible] پارتیا ۇياسىنىڭ كىتىلۋىنە، كىتاپ قاناسى بار. ايىندا ەكى رەت جالپى جىلىس بولىپ تۇرادى. ۇيەزدىك پارتیا كامیتەتىنە ارقىلى قازاق، نوعاي، ورىس تىلدەرىندەگى گازەت، جۇرنال كەلىپ تۇرادى. اينالىپ مەن ساياسى جاڭا ەنىپ كەلگەن قازاقشا كىتابتار قاناماتتان كەلىپ تۇرا المايدى. جەرگىلىكتى مەكەمەلەردىڭ قاراجاتى كەم بولعاندىقتان، شىعىنىن كەتەرە المايى، كىتاپ قانا كۆنەدە اشىق «مەس» اندا ساندا اشىلادى. سولى مەن جالپى كوبشىلىك كەم پايدالانىپ وقىر. پايدالانىپ وقىرعان قات تانىتۇن پارتیالىلار. مۇنى مەن پارتیاداعى جولداستاردىڭ ساياسى سەزىمدەرىن كۆشەيتۆ جەتكىلىكتى بولماعاندىقتان، ۇيەزدىك اتقارۋ كامیتەتىنەن ساياسى جەتەكشى سۇراپ قولدارىنا تۇسىرە المايى وتىر. ۇيەزدىك كامیتەتىنىڭ پىلەنۇمى ۇياداعى پارتیا مۇشەلەرىنىڭ قات تانىتۇنداعى وزدەرى قىسقانا ساياسى [illegible] قات تانىتىلىپ وقىرىن وقىپ، سونداي اقپاراتتان التىلان لەنين جولى تۆرالى جازىلعان ادەبىيەتتەر تەز باسىلىپ شىعىپ كەرەك ەتەدى.

پارتیا ۇياسىنىڭ جۇمىسى.

(ورال گۇبەرنەسى)

مىڭ قىرمان، توراتىلىس، شىلى دەگەن بولىستار قىسقارتىلىپ ئىبىر بولىس بولىماناندى كەبىن اشىلعان بولىستىڭ پارتیا ۇياسى بار. ۇيا ئشىلى دەگەن قالادا تۇرادى. ۇيادا 6 مۇشە، 30 كاندىدات بار، بىرەۋى ايەل. قات تانىتۇنداعى 15. تالەماندارى پارتیانىڭ باسشىلىعى مەن كەرىپ وتىرعاندار. 20 شاقتىسى كەڭەس قىزمەتىندە. وزگەسى ئۇي شارۋا [illegible] پارتیا ۇياسىنىڭ كىتىلۋىنە، كىتاپ قاناسى بار. ايىندا ەكى رەت جالپى جىلىس بولىپ تۇرادى. ۇيەزدىك پارتیا كامیتەتىنە ارقىلى قازاق، نوعاي، ورىس تىلدەرىندەگى گازەت، جۇرنال كەلىپ تۇرادى. اينالىپ مەن ساياسى جاڭا ەنىپ كەلگەن قازاقشا كىتابتار قاناماتتان كەلىپ تۇرا المايدى. جەرگىلىكتى مەكەمەلەردىڭ قاراجاتى كەم بولعاندىقتان، شىعىنىن كەتەرە المايى، كىتاپ قانا كۆنەدە اشىق «مەس» اندا ساندا اشىلادى. سولى مەن جالپى كوبشىلىك كەم پايدالانىپ وقىر. پايدالانىپ وقىرعان قات تانىتۇن پارتیالىلار. مۇنى مەن پارتیاداعى جولداستاردىڭ ساياسى سەزىمدەرىن كۆشەيتۆ جەتكىلىكتى بولماعاندىقتان، ۇيەزدىك اتقارۋ كامیتەتىنەن ساياسى جەتەكشى سۇراپ قولدارىنا تۇسىرە المايى وتىر. ۇيەزدىك كامیتەتىنىڭ پىلەنۇمى ۇياداعى پارتیا مۇشەلەرىنىڭ قات تانىتۇنداعى وزدەرى قىسقانا ساياسى [illegible] قات تانىتىلىپ وقىرىن وقىپ، سونداي اقپاراتتان التىلان لەنين جولى تۆرالى جازىلعان ادەبىيەتتەر تەز باسىلىپ شىعىپ كەرەك ەتەدى.

قازاقستان ايماقتىق پارتیا كامیتەتىنىڭ 2 - پىلەنۇمىنىڭ كۆن تارتىبى.

1) ايماقتىق پارتیا كامیتەتىنىڭ مەسەلەسى. بايانداماشى نابەشىمبەكوف.

2) كەڭەستەر توبىنىڭ ماسەلەلەرى. بايانداماشى قوجان ۇلى.

3) ۇلتىلدامى جۇمىستار بەجوب.

4) قازاق مىنبەر كەسىپشىلەر قوزعالىسى، بايارىسكىي.

5) قازاقستاندا كەسىپ ورىندەۋى تۆرالى. قۇلمىبەت ۇلى.

6) ساعىمداعى مىنبەر.

1) جالپى رەسپۋبليكا پارتیا جىلىسىنا بارانۇن ۇاكىلدەردى بەكىتۇ.

ب) ايماقتىق پارتیا كامیتەتىنىڭ تەكسەرىۇ (Ревизионной) كەمىسىيەسىنىڭ اداماشى تۆرالى.

پ) بىيۇرونىڭ شەشۇى بويىنشا، ايماقتىق پارتیا كامیتەتىنە ۇستەمە مۇشەلەر كىرگىزۇ.

بىيۇرو قاتىسىسى: شور.

قازاقستان كەڭەس توبىنىڭ ماسەلەلەرى.

ايدەلدىك 13 دە قازاقستاندىق گەزەكتى 8 - سەشى كەڭەستەر توبى اشىلدى وتىر. مۇندىق قابارىن، بۇل توبىنىڭ ماگىزىن بىزدىڭ باسپا تىلدەرىمىز، قىلدى ازاماتتار، بىز مۇنە باستان اق كوبىنىڭ كوكەيىنە سالىپ كەلەدى. قازاقستاندىڭ كازىرگى تارىيخى داۋىرىنە قاراي، كامىۋنىس پارتیاسىنىڭ بۇ كۆزگى جارىلاپ وتىرعان ۇستانىمى مەنىمەن قارالعاندا بۇل توپ تاتىرىبىنى الىپ بولسادا تالاي ايتىپ، تالاي جازاتۇن ئموز كوپ.

تاريخى داۋىرى، پارتیانىڭ بۇ كۆزگى ۇرانى، موعان كەلىپتى:

جاڭا داۋىردىڭ كوسەمى - كاپىتالىس پارتیاسى وسى كوڭىلە قارا بۇقارا ماسەلەسىن ايىرىقشا كوتەرىپ سوسيالىستىك ورناعان جەرى - دالا لما قاراي بەتتەگىسى بۇرە دەپ وتىر. بۇل پارتیانىڭ ۇرانى بەتى - بەتىمەن.

قازاقستان، قازاقستان بولەتىن جەرى، باسىنان تەلەر دەۋىرلەر وتسەدە، ۇلت مەسەلە كەتتىك تۆرىمىنا دەل كەلگەن باسىمىنان بىرجاڭالىقتى اسىرىپ وتىر. ورتا ازىيادەگى ۇلت مەسەلەسىنىڭ شەشىلۋى وزگەرىلىپ ئموز ارا بولىنىپ، مەجەلىسۇ مەن قازاقستاندا تۆركىستاندىقتان بەكىپ وبىلىس قوسىلىپ وتىر. قازاقستان كەتەدىگى بۇرىن تۆرىمىن مەنىمەن اۋلاق ىبىر بۇرىنىڭ جاڭا بەتىنە بەسىنشى توپ. قازاقستاندىق جاڭا

بولاق. بۇل قازاقستاندىقتى جاڭا تارىخى داۋىر - دەكى.

مەلەكەي بۇل توبىنىڭ تۇسىندا ەكىلگەن پارتیالىق ۇرانىدى بەتى مەن قازاقستاندىق تارىخى داۋىرى وسى. وسىعان قاراي، قازاقستان توبى تارىخىنىڭ ارتقان جولى - تابىسىرىن مىنەمەن انقارماق. قالىڭ كوبىكە قاپىسا كالىپ جاقتاسىپ، ەڭ گەزدى بەسەردىڭ بىتىن اۋىل كوبىنىڭ قاراي بۇرىۇا قازاقستان مەدەنى ۇلت مەسەلە كەتتىنە، ۇلت ماپىسەتىن، پارتیا مەن كەڭەستەر، ۇلت ماپىسەتىن

شارۋا شملدق نستەرى.

5 پىراسەنتتى ۋكىمەت قارىزى.

كەڭەس وكىمەتى 1926/26 جىلدىڭ شارۋاشىلىق جوسپارىن بەلگىلەپ وكىمەتتىڭ كىرىستەرىن، قىمىستارىن مەملەكەتتەن كەيىن، بەلگىلەنگەن جۇمىستارىن ورىندايتۇعۇشىن 10 ملیون سوم قارجى جەتپەيتۇنى بىلىندى.

بۇنى جەتپەس 10 ملیون سوم قارجى تاپسا جۇمىس ورىندالىپ ەل شارۋالىعى العا باسىلاتۇعى.

مىنە مىنۋل جەتپەس قارجىنى وكىمەت ەلدەن قارىزعا الادى. وسىنداي ۋشىن قىسقا ۋاقىتقا 5 پىراسەنتتى قارىز (زايوم) شىعارىپ ونى ەلگە تارالادى. قارىزدى مالىپ العان ازاماتتار وكىمەتكە قارىز بەرگەن، ەل شارۋاسىنداعى كوتەرىلىسۋىنە جاردەمدەسكەن بولىپ تابىلادى.

وكىمەت قارىزى ەكى ءتۇرلى بولادى. ءبىرىنشى – تىشكى قارىز، ەكىنشى – سىرتقى قارىز. سىرتقى قارىز شەت ەلدەرگە تارالىپ ءوسىم پايدالىمەن شەت ەلگە كەتەدى. تىشكى قارىز ەلدەگىلەردىڭ ءوز ەلىنە تارالىپ پايدالىمەن ءوز ەلى كورەدى. جوعارىدا اتالعان قارىز وسى تىشكى قارىز. وكىمەتتىڭ قارىزدان تىلاتۇن پايدالىسى: ەل ازاماتتارىنان قارىزعا الىنعان ەل شارۋاسىمەن، وندىرىلىس كەڭەيتۋگە جۇمسالادى.

ەلدىڭ پايدالىسى: ەل ازىن - ازىلى جىبىتىلىپ وكىمەتكە، ءسىمگە بەرەدى، ءسىمگە قارىزى جىل سايىن ءوسىپ تۇرادى، وسىنداعى ورىنسىز جىلىنا وكىمەتكە قارىز بەرۋ

مەن ەل شارۋاسىنداعى كوتەرىلىسۋىنە جاردەمدەسەدى.

قارىز (زايوم) قازاق ەلىنە جاڭالىق ەمەس. ەۋروپا بۇرىن ۋىتىس قارىزى، اسىلىق قارىزى، شارۋا قارىزى شىققان. قارىز قىمارىن (ليگاتسيەلى) ۋاقىتىندا ساتىپ العان ازاماتتار پايدا تاپىپ (ىسىرەپ) مالىق ۋاقىتىندا) كەلدى.

بۇنداي شىعارىلعان قارىزدا ەل شارۋالارىنا پايدالى قارىز. قارىزدىڭ ۋاقىتى ءبىر جىل. قارىزدى ساتىپ الۋ شارتى مىنادايى: قارىزعا 14.1 ەرەلدىك تىسىندە جازىلعان ازاماتتار 100 سومدىق قارىزدى 82 سومعا ساتىپ الادى. كەلەسى جىلى ەرەلدىك 1 تەن باعاپ وكىمەت قارىزدى ءوز ءتىلىمەن (100 سومدىقتا 100 سوم نومىر) تايىنىپ الادى. سونى مەن 100 سوم قارىز ساتىپ العان ازاماتتار جىلىنا 18 سوم، ونىڭ ىشىنەن جىلدىق ءوسىمى 5 سوم، بارلىعى 23 سوم پايدا تابادى. 100 سوم اقشا ءبىر جىلدا 23 سوم پايدا تابادى. بۇل اسا كوپ پايدا.

ءبىراق بۇل پايدانى شەتتىڭ بايلارى كورەدى. كەڭەستەر وكىمەتىنىڭ ءوز ەلى كورەدى.

وكىمەت قارىزىنا ەرەلدىك 7 تەن 14 نە دەيىن بارامىن بالىكەلەردە، كلىسلاردا، قارىز مەكەمەلەرىندە جازىلىپ بولادى.

ءۇكىمەتشى ەل وكىمەت قارىزىنا جازىل! قارىزعا جازىلماساڭ وزىڭدە بايدا تابىلاسىڭ، وكىمەتكەدە جاردەمدەسەسىڭ.

بايان.

وقۋ - ءبىلىم ءىسى.

پارسى جاڭىلىقى.

انەولا گۋبەرنەسى، پەتىنگور بولىسىنداعى وقۋ ءىسى جاڭىلىقى، جۇرىپ جاتىر.

وقىتۋشىلاردىڭ ءىرىسۋىنداعى كەمىتىك جوق. قوزىستاندىرۋ، شارۋاشىلىقتاعى جاڭا ءىستەر، قالىڭ مال، ەكىنى قاتىستى، الىپ، ءدىن مەكتەبىنى ماڭىلەردە قالىپقا كەلتىرۋ، ءىستەرى تارالىپ تۇرادى.

وقىتۋشىلاردىڭ جىلىنىس بولىسىنە وقىتۋ، ءىسى بەلگىلى جۇمىستار تۇرۋ، رالى ەڭبەكتى ىسىرۋ بولادى.

ءىرىقى ەڭبەك ىسىلارى ۋاقىتىندا تىنىمسىز كوپ كەمشىلىك كورىپ تۇرۋ، بول انكومدار وقۋ ىسىنە وتە سالاق نارازىلىق. بۇل انكوم باستىعى ءوزى كامسۇنەس بولىسىنا بايىپشىل ەكى جۇزدەمە ادام. اماناتۋ ىسىنە ودان ءومىت جوق.

مۇعالىم سولتان ۋلى بەكەتاي.

قۇرال از.

(شالقار).

شالقار ۋەزىندەگى قازاق مەكتەپتەرى بىرىل كۇنىنە دەيىن وقۋ قۇرالدارىنا جارىماي كەلدى. نولداعى قۇرالدارىڭ كوبى ەسكى ەلا مەن جارىلعان كىتابتار.

ناعىز جەتىك وقىتۋشى بولماعان شالا وقىتۋشىنىڭ كوبى سول ەسكى ەلا مەن وقىتىپ جاتىر. مەكتەپ ساياساتىنان ءىلىك جوقتىعى وقىتۋشىلار

دى ءبىر ءىنىماعا قۇرالدىڭ جوقتىعى ەكى قايتاپ ءىسىپەزدى العا باسىپ ماي تۇر.

قازاقستان وقۋ كەڭەسىنىڭ قازاقشا نۇسقىسى. قۇرىم ساناراسىنە جاتقان شالقار ۋەزىنىڭ مەكتەپ جاڭا باسىلعان مەكتەپ قۇرالدارىنا جىبەرىلىپ كەلىپ.

ءىىم.

بەلە المادىق.

(وزال).

تەكە قالاسىنا 23 ىنشى جىلدان بەرى 4-5 وزىنا دارىجەلى مەكتەپتەر اشىلىپ ەدى. بۇل كۇنگە دەيىن قازاق كەدەيلەرى بۇل مەكتەپتەردەن ەش پايدا كورمەي كەلدى. سەبەبى: قازاقشا جاڭىلىق باستاۋىن كەدەيلەرگە بەرىلارى كەرەك المايتىن ەدى. ورىسشا بىلەتىن ۋەزدىك ادامدارىمىز بالالارى كىرگەن.

وسىنداي ءادىلسىزدىك بەن ءوز مەكتەپتەرىنە قازاق بالالارىن كەلتىرىپ بولىپ ءجۇر. قازاقستان وقۋ كەڭەسىنە تەلەگرام سوققىلى بولىپ تۇر! ءىىم سولتان ۋلى بەكەتاي.

وقىتۋشىلاردىڭ جىلىنىس بولىسىنە وقىتۋشى، ءىىم بولماعا جۇمىستار تۇرۋ، رالى ەڭبەكتى ىسىرۋ بولادى.

ءىرىقى ەڭبەك ىسىلارى ۋاقىتىندا تىنىمسىز كوپ كەمشىلىك كورىپ تۇرۋ، بول انكومدار وقۋ ىسىنە وتە سالاق نارازىلىق. بۇل انكوم باستىعى ءوزى كامسۇنەس بولىسىنا بايىپشىل ەكى جۇزدەمە ادام. اماناتۋ ىسىنە ودان ءومىت جوق.

مۇعالىم سولتان ۋلى بەكەتاي.

قازاقستان ايماقتىق جاردەمدەسۋ كوميتەتىنىڭ دەستەگەن ءىسىنىڭ دەسەبتى بايانداماسى.

(باسى 307 سانداعى)

وسى 25-ى سەنتەبىردەن باستاپ كوميتەت تۇۋرالى مەجە شەشىپ كەڭەستەر وداعىنىڭ انقارىۋ كوميتەتى مەن قالىق كەڭەستەرىنە كەڭەسىپ وتىر. بۇل شەشىمدەر مەجەدە زالە جۇزىندە انىق، سالىقتان بوساتۋ جونىندە كوميتەتتەرگە زور كەڭدىك بەرىلگەن. ەندى مۇنان بىلاي كوميتەتتەر، تابىس ورىندارىن مولايتىپ، جالعاسالىپ، تورقارجىلارىن مولايتىپ كەرەك. بۇل تابىس ورىندارىنان كەرگەن كەرىس جالپى ساندا كورسەتىلدى. وسى كۇنگە كوميتەتتىڭ وزدەرىنە مەنشىكتى 1,282 باس مالى بار، اۋىل شارۋاسايماندارى 31,165 سومدىق. مۇنان باسقا كاشىرىن ۋەزىندە (ورىنبور گۋبەرنەسى) ءبىر تىراكتور بار. جەرگىلىكتى جاردەمدەسۋ كوميتەتتەرىندە جۇمىسى ءتاۋىرى (ۋەدىر بەقىنسكى) دالاسىنىڭ كوميتەتى (سەمەي گۋبەرنەسى).

ۋەدىر بەقىنسكى دالاسىنىڭ قارا شارۋالارى بەرىگىپ، جاردەمدەسۋ كوميتەتىن اشتى، وسى كۇنگە ولاردىڭ 4 290 بوت اسىلى بار، ءىىروت تىرمەلى بار، مالتۇقىمىن اسىلداندىراتۇن ورىندارى بار. ءجانا بالالار ءۇيىن جەكە تاربىيالايدى. وت تىرمەندىرىلىنە (دينامو) دەگەن ىلەكتىرىك كوشى مەن جۇرەتۇن ماشينە ورناتىلىپ، بۇل وتتىرمەلەنىڭ پايداسى جالمىز اق قاۋىم مۇشەلەرىنىڭ پايداسىنا عانا ەمەس، بارلىق شارۋالارعا پايداسى ۋاسىدان ءتيىپ وتىر. قازىرگى كۇنگە كوميتەتتەردىڭ الدىندا اۋىرعان ۋلىكەن شارۋالاردىڭ ءىىرى: اۋىلدارداعى كاپىرانسىيەلەر كەجارلى-جاقىپ بالاردى كىرگىزۋ، ولار ءوشىن مۇعالىمدەر تولىق، بۇل جەرلەرگە قولدان كەلگىنشە كومەك كەرسەتىپ جاتىر.

ورىنسكى ۋەزىندەگى ۋەزدىك جاردەمدەسۋ كوميتەتى كۇيىرۋ

شارۋالار كاپىرانسىيەسىنە كىرىسۋشىلەر 1.500 بوت نۇر، جەرىپ وتىر. بارلىق كەسىدەي جارلىلار كاپىرانسىيەگە كىرگىزىلگەن.

23-29 مەكەمەگە عانا جارىپ، كورسەتىلىپ ەدى، 24-ى جىلى نە داۋىر وسكەنىن بىلىندى. قازاقستاندىڭ ءوز ارا جاردەمدەسۋ كوميتەتتەرى ءوشىن تابىس ورىندارى (предприятие) نىڭ كەرەكتىلىگىنە انىق، ءىىراق بۇل جاعى ءىىرىسكە اسقان جوق. كەلگەن ماەلۇماتقا قارالعاندا 80 گە جۋىق تابىس ورىندارى بار. بۇل تابىس ورىندارىنان ارتىق پايدا الا الماعان، 24 ىنشى جىلدىڭ 25-ى سەنتەبىرىنە دەيىن.

ايماقتاعى كەلگەندە اينالىپ ءىىروز، كوميتەتتىڭ بۇل مەسەلەگە قىزىعىپ كەلىپ، اينالىپ بولماعان دەپ اينالىپ بولمايدى. بۇل قوعامدىق باسقىشى عانا. مۇنان بىلاي كوميتەتتىڭ مالى مۇنىن، بەسەنتۇن بەسەرىنىڭ ءجون جوباسىن ۋىسىنىپ تۇرىپ تالىپ كوميتەت جۇمىسىنىڭ العا باسۋىنا زور ىنتا سالىپ قاجەت.

جەرگىلىكتى كوميتەتتەردە جارلى جاقىپ بالاردى بىراۋىستىرىپ، قوعامداپ ولاردىڭ ءمادەنى، اعارتۋ جاعىنا بەلسەنىپ كىرىسۋى كەرەك. ورىنالىق كەڭەستەر وداعىنىڭ جانا قالىق كەڭەستەرىنىڭ كوميتەت قاۋىمى تۇۋرالى شەشىمىن وتىرعان مەجەسى مەن قولدانىپ كوميتەت جۇمىسىن العا باستىرىپ جىبەرۋ كەرەك.

جاردەمدەسۋ قاۋىمى، كەڭەس وكىمەتىنىڭ قازىرگى ءىىستىكتەگى ۋلما ءىىرى، دەگەن ۋرانمەن ورىندالۋ كەرەك. ءجانا ورىندالۋىنا سەبەپ جەرگىلىكتى كۇيىرىنشىلىك، ۋەزدىك، بولىستىق، اۋىلدىق جاردەمدەسۋ كوميتەتتەرى مەنشىكتەرىن ۋىمىتاسىن، ورىنامى جاردەمدەسۋ كوميتەتتەرىنىڭ بەلسەنىپ مۇشەسى:

قۇرمان ۋلى.

اقچال اۋدانىنداڭ التىن كەسىپىندەگى قورىتىندى بالانسى.

1924 جىل، 1 و كتابىرگە دەيىن

اكتىۋ						پاسىۋ					
قاندای قاراجىلار.	سوما			قاندای قاراجىلار.	سوما						
	دەرەبەسى		جالپى		دەرەبەسى			جالپى			
I. مولىك:				I. ناگىزگى كاپيتال.							
ا) جۇرتپ تۇرعان كەسىپتەر				جۇرتپ تۇرعان كەسىپتەر.			69	138·715			
ۋىلدىر، ساۋلالار	9025	—		كانسەرۋىتتى كەسىپتەر			30	49·518	99	188·233	
ماشينا ۋىلدىرى	22·350	—		II. ابزورت كاپيتالى.							
جابدىق	29·486	27		III. امورتيزاتسيە كاپيتالى . . .			—	—	56	40·008	
قوبە، سىكىلاتار	16·815			IV. ادبى كاپيتال.							
جۇك، سايە تاقار	822	79		تورعا			55	1·302			
باسقا جابدىق، ۋىلار	49·916	72		جۇمىسشىلار تۇرمىسىن وتكىزۋگا . .			28	651	53	1953	
جۇمىس مالى	700	—	69	138·715	V. قارىزدار.						
ب) كانسەرۋىتتى كەسىپتەر					مەملەكەت بانكىسى			—	—	24	38·619
ۋىلدىر، ساۋلالار	1575	—			VI. قارىزدارلار.						
ماشينا ۋىلدىرى	14·700	—			جۇمىسشىلار مەن قىزمەتكەلەر . .		11	773			
جابدىق	20·500	70			مونتسىرلاۋ بورىشى		24	765			
توبە، سىكىلاتار	1·635	55			باسقا قارىزدارلار		37	11·729	78	13·287	
جۇك، سايە تاقار	81	05			VII. ناتىيجەلەر.						
باسقا جابدىق، ۋىلار	2116	49		79	47·871	تازا پايدا		—	—	94	3603
ۋ) جاڭا بەرىلگەن كەسىپتەر						بالانسى				76	298·618
ا) باسقا جابدىق، ۋىلار	—	—	51	1646							
II. زاتتار:											
جۇرتپ تۇرعان كەسىپتەر											
كومەكشى جابدىقتار	22·284	28									
وتىن	2761	68									
ارىق-تولدىق	451	—									
كانسەرۋىتتى كەسىپتەر											
كومەكشى كەسىپتەر	1894	52	48	27·391							

بۇل بالانسنى قاراقسانالىقىنداڭى شارۋا كەڭەسى قىستاعى كەسىپتىڭ قارالىپ 1925 جىل-ىنداڭى 26 سەنتەبىرىندەگى پەرىنا كۇل 7 ۇلىمەن جىبەرىلگەن جارلىقتاۋىنا ۇيقاستىرىلدى.

1923/24 جىلدىڭ پايدا مەنا تۇردە بولىنىدى:

ا) مۇلىك تۇرىنا	1,081	—3%	18 مىڭ
ب) جۇمىسشىلار تۇرمىسىن جاقسارتۋ تۇرىنا	450	—15%	» 59
ۋ) گۇزەرتە بودجەسىنە	612	—17%	» 58
گ) ايەلدەرگە كەسىپ تۇرىنا	1,081	—30%	» 18
د) جۇمىسشىلارعا سىياقى	288	— 8%	» 31
	3,603		94 مىڭ

...سىنداڭ تور اعاسى وشىن زاسلاۋسكى.
...ىنداڭ مۇشىم مەكەمەسىنداڭ باسىنداعى شىيرىۋكوۆ.
شارۋا كەڭەسىنداڭ باس بۇعالتىرى: كەمراسناشوكوۆ

ەل قۇلاعىنا.

قۇلاقتاندىرۋ.

اۋىل شارۋاسىنا زيان كەلتىرۋدەن چاڭتىكتەرمەن كۇرەسىپ دىنى جويۋ ماسەلەسىندە قازاقستان مەملەكەتتىك سەرىكتەر ساۋدا بولىمى (كىيرگوستورگ) ورىنالىپتان، رەمىز ساري شۇۋاق تىشقانىنان باسقا تومەن سالالاردان، جالپى ساري شۇۋاقتارىنا جىيۋعا رۇقسات الدى. بۇنى قازاق دالاسىندامى، قازاقستان سەرىكتى ساۋدا بولىمىنىڭ الا تەرىسىمەن شىيكى زات جىينالىپتان بارلىق كوتىرىلەرى وزىنىڭ داۋىندار بونىكتەرى، اگەنتتەرى سالىپ الادى.

ەل شارۋالارى، بۇل زيانسىز چاڭتىكتى اولاپ وزدەرىنىڭدەگى ماڭىلىكتەگى پايدا كەلتىرىڭدەر!

كىيرگوستورگتىڭ الا تەرىسى مەن شىيكىزات جىينالىپتان ايماقتى ورىنداۋشى.

سەبەپ بولار ەدى.

(بوكەيەن)

تال-وكىپ ۋەزىرى جولداۋ كۇزەتىنىڭ مەن شەكتەسى ۋەزىر، وكىلشىلىگى الا ۋەزىكەمدى جەر ۋەزىر ماسىنىكە قولايلى جەر كوپ، ۋەزىكەمدەن شابىندىق كولدەرىندە جەر جالى بوكەپلىكتەگى جارتىسى ساۋىن، قاۋىپسىز، شارۋاشىلى دالا. ۋەزىرىنىڭ بول ۋەزىر بەن كورشىلاس ...ىنداڭ جارلىلارى

وكىناپ وكەمىتكەدە ملىكەدە پايدا كەلتىرەدى.

ۋەزىردىڭ ۋەزىردەدە وكەمىتون جەر كوپ، شارۋالارعا جۇمىس تابىلماي قاراپ جۇر. كوپى تىلەنىپ تاباق اسىرازعا سالىنادى.

جولداۋ كۇزەتىنىڭ سەبەبىنەن جەر وكەمىتو جۇمىسىن ۋەزىردىڭ ۋەزىردەدە جوق كەزىندە جاسىن بولار

ەل قۇلاعىنا.

قۇلاقتاندىرۋ.

اۋىل شارۋاسىنا زيان كەلتىرۋدەن چاڭتىكتەرمەن كۇرەسىپ دىنى جويۋ ماسەلەسىندە قازاقستان مەملەكەتتىك سەرىكتەر ساۋدا بولىمى (كىيرگوستورگ) ورىنالىپتان، رەمىز ساري شۇۋاق تىشقانىنان باسقا تومەن سالالاردان، جالپى ساري شۇۋاقتارىنا جىيۋعا رۇقسات الدى. بۇنى قازاق دالاسىندامى، قازاقستان سەرىكتى ساۋدا بولىمىنىڭ الا تەرىسىمەن شىيكى زات جىينالىپتان بارلىق كوتىرىلەرى وزىنىڭ داۋىندار بونىكتەرى، اگەنتتەرى سالىپ الادى.

ەل شارۋالارى، بۇل زيانسىز چاڭتىكتى اولاپ وزدەرىنىڭدەگى ماڭىلىكتەگى پايدا كەلتىرىڭدەر!

كىيرگوستورگتىڭ الا تەرىسى مەن شىيكىزات جىينالىپتان ايماقتى ورىنداۋشى.